משניות מבוארות מַסֶּכֶת סֻכָּה פרק ג

עַל הַנַּחַל, לְאַפּוֹתֶיךָ זוֹ שֶׁדָּרְכָה לְגַדֵּל בְּהָרִים. **כְּמוּשָׁה** הוּא הַדִּין לְשֹׁאֵר מִינֵי דְּשָׁרִין כְּמוּשִׁין, **וְזוֹ וְשַׁנְּשׁוּת מִקְצַת עָלֶיהָ** קְצָת מִן הָעֵלִין שֶׁלָּהּ **וְשֵׁל שָׂדֶה בַּעַל שֶׁאֵינָהּ** גְּדִילָה עַל יַד הַנַּחַל, אֶלָּא בְּהָרִים, **כְּשֵׁרָה**, כֵּיוָן שֶׁהוּא מִמִּין הַגָּדֵל עַל נַחַל.

כ"א כסלו

ד רבי יִשְׁמָעֵאל אומר מִצְוָה לְקַח **שִׁלְשָׁה דְּקָלִים**, דִּכְתִיב (שם, שם) וְעָנַף עֵץ הָדָר, הֲרֵי שִׁיקֵּם שֶׁלּוֹ, עֵץ אַחַד, וְעֵץ אַחַד, וְעֲבוֹת אַחַד, **וּשְׁתֵּי עֲרָבוֹת**, דִּכְתִיב (שם, שם) עַרְבֵי נָחַל, לְשון רַבִּים, **וְלוּלָב אַחַד**, דִּכְתִיב (שם, שם) כַּפֹּת תְּמָרִים, כַּפֹּת בְּלֹא ו', **וְאֶתְרוֹג אַחַד**, דִּכְתִיב (שם, שם) פְּרִי עֵץ הָדָר, **אִפְּלוּ הַנִּמְצָאִים שְׁנַיִם וְשָׁנַיִם וְאֶחָד אִינוֹ קְטוּם** כָּשֵׁר, וּמִפְּנֵי בְּגִמָּרָא, הָכִּנּוּ הַדּוֹם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, וְקָבַר אִפְּלוּ הָבִיא הַדּוֹם שֶׁלּוֹ, וְקִטּוּם כְּמָאן דְּלִיתָא, **רַבִּי טַרְפוֹן אומר אִפְּלוּ שִׁלְשָׁתָן קְטוּמִים**, דְּלֹא בְּעֵי הָדָר בְּהָדֵם. **רַבִּי עֲקִיבָא אומר, כֹּשֶׁל שִׁלּוּלֹב אֶחָד וְאֶתְרוֹג אֶחָד, כַּף הָדֵס אֶחָד וַעֲרָבָה אֶחָת.** **ה)** אֶתְרוֹג הַגָּזוּל וְהַיָּבֵשׁ, **פְּסוּל** דְּאִינוֹ הָדָר. **שֶׁל אֲשֵׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנִּדַּחַת, פְּסוּל** כְּלוּלָב. **שֶׁל** עֲרָלָה שֶׁגָּדַל בְּג' שָׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת אַחַר נְטִיעַת הָעֵץ **פְּסוּל**, דִּכְתִיב (שם, שם) לָכֶם, שֶׁתְּהֵא רְאוּיָה לָכֶם, וְעָרְלָה אִסּוּרָהּ הַכְּבָרָה, **שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה, פְּסוּל**, שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְאָכְלוֹ. **שֶׁל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, לא יטול.** יַשׁ אומְרִים, מִפְּנֵי שֶׁמַּקְדִּישָׁהּ לְקַבֵּל טוּמְאָה, דְּהַלּוֹכֵב מַחֲזִיק בַּמַּיִם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִיבַשׁ, וְעַל יְדֵי מַיִם שֶׁעַל הַלּוּלָב מַקְשִׁירָהּ לְקַבֵּל טוּמְאָה, וְאִסּוּר לִגְרוֹם לְטוּמְאָה לִתְרוּמָה, וְיֵשׁ אומְרִים, מִפְּנֵי שֶׁמַּפְסִיד הָאֶתְרוֹג בְּמִשְׁמוּשׁ הַיָּד, וְאִסּוּר לְהַפְסִיד תְּרוּמָה. **וְאִם נָטַל, כָּשֵׁר.** שֶׁל דְּמַאי שֶׁהוּא סָפֵק אִם עֻשְּׂרוּ, **בֵּית שַׁמַּאי פּוֹסְלִין,** דְּסָבְרֵי אֵין מְאַכְּלִין הַנְּעֻשִׂים דְּמַאי (דְּמַאי פ"ק ג' משנה א') וְלֹא חָזֵי לַאֲכִילָה, **וּבֵית הִלֵּל מַכְשִׁירִין** (שם, שם) מְאַכְּלִין הַנְּעֻשִׂים דְּמַאי, וְהָרֵי יְכוֹל לְהַקְפִּיד נְכָסָיו, וּלְהַחֲשִׁב עָנִי. **שֶׁל מַעֲשַׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם,** שֶׁרְאוּיָה לַאֲכִילָה, **לא יטול** כְּעֵנָב שֶׁאֲמָרוּנוּ בְּבֵי תִּרוּמָה, **וְאִם נָטַל** בִּירוּשָׁלַיִם **כָּשֵׁר** שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הֶתֵּר אֲכִילָה. **ו) עֲלֻקָּה חֲזִיזִין** כְּמִין צְבָעוּנוֹת דְּקוֹת, (וְהָעֲלֻקָּה שֶׁנִּמְצָאִים בְּעֵי הָאֶתְרוֹג דֶּרֶךְ גְּדוּלָּו הוא וְאִינוֹ פּוֹסֵל) **לְפִי** שֶׁאֵינָן בְּגוֹבְהוֹ מִשְּׁאָר הָאֶתְרוֹג, **עַל רֹבוֹ** שֶׁל אֶתְרוֹג, דְּהַיְנוּ מִנּוֹבָהּ וְלֹא הָדָר, **אוֹ נִקְלַף עוֹר** הַדֹּפֶק שֶׁל הָאֶתְרוֹג, יֵשׁ אומְרִים, דְּנִקְלַף כֻּלּוֹ פְּסוּל, וְיֵשׁ שֶׁמַּפְסִיד הָאֶתְרוֹג בְּמִשְׁמוּשׁ הַיָּד. **וְאִם נָטַל,** אֲבָל **עֲלֻקָּה חֲזִיזִין שֶׁל מִעוּטוֹ** בְּמְקוֹם אֶחָד, (דְּבְשֵׁנִי מְקוֹמוֹת פְּסוּל), אוֹ **נִטַּל עִקְּצוֹ** הָעֵץ שֶׁהוּא תְּלוּי בּוֹ בְּאִילָן, אוֹ נִקַּב בְּלוּלָב **כָּשֵׁר** (וְדַוְקָא אִם לא נִקַּב מֵעֵבֶר לְעֵבֶר, וְגַם כְּשֶׁלֹּא נִקַּב לְתוֹךְ חֲדָרֵי הַזֶּרַע, כְּגוֹן שֶׁתְּחֵב בּוֹ מִסְמָר וְלֹא חִיסְּרוּ כְּלוּם, וְדַוְקָא בְּאֵינוֹ רָחֵב כְּאִיסָּר, **אֶתְרוֹג הַכּוּשִׁי** שֶׁחוּר, **פְּסוּל** דְּאִינוֹ הָדָר, וְרַק כְּשֶׁגָּדַל בְּאֶרֶץ אַחֶרֶת, עַד שׁוֹרֵשׁ הַלּוּלָב **יִכְּסוּל** (שם, שם) הָיָה שֶׁחוֹרֵיו בְּיוֹתֵר כְּאֶדֶם כּוּשִׁי, הֲרֵי זֶה פְּסוּל בְּכָל מָקוֹם (שו"ע). **וְהַיָּרוּק כְּיַרְקוּת** מִין מִמִּינֵי בְּצָלִים, **רַבִּי מֵאִיר מַכְשִׁיר** דְּרַבִּי מֵאִיר סְבִירָא לֵיהּ דְּדָנֵי גְּמַר פְּרִי, וְכָל הַפְּסוּלִין מִטְּעַם חֵסֶר, כְּשֵׁרִין בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי.

כ"א כסלו

ז) שְׁעוּר אֶתְרוֹג הַקָּטָן שֶׁלֹּא נִפְסַל מֵחֲמַת קִטְנוֹ, **רַבִּי מֵאִיר אומר, כְּאֱגוֹז.** **רַבִּי יְהוּדָה אומר, בְּבֵיצָה.** **וּבְגוֹדֶל,** עַד כְּמָה יָכוֹל לִקַּח אֶתְרוֹג הַגָּדוֹל, **כְּדֵי שֶׁיֵּאחֲזוּ שְׁנַיִם בְּיָדוֹ אַחַת,** כְּדֵי שֶׁאִם בָּא לְהַחֲלִיף אֶתְרוֹג מְלוּכָלָה מִיַּד לְיָד לא יִפּוֹל מִיָּדוֹ וְיִפָּסֵל **דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.** **רַבִּי יוֹסֵי אומר, אִפְּלוּ גָדוֹל שֶׁצְּרִיךְ לְהַחֲזִיק אֶחָד בְּשִׁתֵּי יָדָיו כָּשֵׁר.** וְאַמְרִינָן בְּגְמָרָא, שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְאֶתְרוֹגוֹ בְּיָדוֹ כְּתָפוּ מְרוּב גָּדְלוֹ. **ח)** אין אוגדין אֶת הַלּוּלָב **בְּמִינוֹ** מֵאַחַד מִד' מִינִים, **דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.** דְּסוֹבֵר דְּחִיוּב לְאָגוּד הַלּוּלָב, דְּלִילָה עֲזִירָה שָׁוָה, כְּתִיב הָכָא (וַיִּקְרָא כג, מז), וּלְקַחְתֶּם לָכֶם, וּכְתִיב הָתָם (שמות יב, כב), וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב, מַה לְּהַלָּן אֲגוּדָה, אַף כָּאן אֲגוּדָה. וְאִם מְבִיא מִן אַחֵר, הַיְינוּ כְּמִסּוֹרָק עַל יַד מִינָם. **רַבִּי מֵאִיר אומר אִפְּלוּ בְּמִשְׁרִשִׁין** בְּחוּט, דְּאֵין צָרִיךְ אֲגֻדָּה, דְּלֵית לֵיהּ גְּזֵירָה שָׁוָה, וְלֹא הָיוּ כְּמִסּוֹרָק עַל הַמִּינִים. דְּאִינוּ חִבּוּר בְּאֲגֻדָּה. **אֲמַר רַבִּי מֵאִיר, מַעֲשֶׂה בְּאֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהָיוּ אוגדין אֶת הַלּוּלָבִין בְּגִמּוּנִיּוֹת שֶׁל זָהָב.** חוּטֵי זָהָב כְּפוּפִין, **אָמְרוּ לוֹ,** אֵין מַשֶּׂה רְאִיָּה, **בְּמִינוֹ הָיוּ אוגדין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה לְלָמֵּד** מִצְוַת אֲגֻדָּה, וְהַזְהֵב שֶׁלְּמַעְלָה לְנוֹי בְּעֲלָמָא, וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף. **ט) וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעְנְעִין** דְּאָמְרִינָן לְעֵיל מִשְּׁנָה כ' כְּדֵי לְהַנְעִיעַ, בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת בְּהֵיכַל מְנַעְנְעִין, **בְּהוֹדוֹ לָהּ' תְּחִלָּה** בְּתְחִלַּת הַפְּסוּק, **וְסוֹף** כְּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ, וְיֵשׁ אומְרִים, בְּהוֹדוּ שֶׁבַּתְּחִלָּה, בְּתְחִלַּת הַפָּסֵק שֶׁל"ה. וּבְסוֹף הַפָּסֵק, הַפְּסוּק הָאַחֲרוֹן בְּהוֹדוּ מְנַעְנְעִין עוֹד **לוּלְבֵיהֶן בְּגִמּוּנִיּוֹת שֶׁל זָהָב.** חוּטֵי זָהָב כְּפוּפִין, **וְאָמְרוּ לוֹ,** אֵין מַשֶּׂה רְאִיָּה, **בְּמִינוֹ הָיוּ אוגדין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה לְקַיֵּם** מִצְוַת אֲגֻדָּה, וְהַזְהֵב שֶׁלְּמַעְלָה לְנוֹי בְּעֲלָמָא. וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף. **אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה.** רַבִּי מֵאִיר אומֵר, אִפְּלוּ בִּמְשִׁיחָה. **אָמַר רַבִּי מֵאִיר.** מַעֲשֶׂה בְּאֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, **שֶׁהָיוּ אוגדין אֶת לוּלְבֵיהֶן בְּגִמּוּנִיּוֹת שֶׁל זָהָב.** **לו,** בְּמִינוֹ **הָיוּ אוגדין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה:** **ט** וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעְנְעִין, בְּהוֹדוּ לָהּ' תְּחִלָּה וְסוֹף, וּבְאֲנָא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, דִּבְרֵי בֵּית הִלֵּל. **וּבֵית שַׁמַּאי אומְרִים,** אַף בְּאֲנָא ה' **הַצְלִיחָה** נָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אומֵר, אִפְּלוּ בִּמְשִׁיחָה. **אָמַר רַבִּי מֵאִיר.** מַעֲשֶׂה בְּאֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, **שֶׁהָיוּ אוגדין אֶת לוּלְבֵיהֶן בְּגִמּוּנִיּוֹת שֶׁל זָהָב.** **לו,** בְּמִינוֹ **הָיוּ אוגדין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה:** **ט** וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעְנְעִין, בְּהוֹדוּ לָהּ' תְּחִלָּה וְסוֹף, וּבְאֲנָא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אַף בְּאֲנָא ה' הַצְלִיחָה נָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אומֵר, אִפְּלוּ בִּמְשִׁיחָה. **אָמַר רַבִּי מֵאִיר.** מַעֲשֶׂה בְּאֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, **שֶׁהָיוּ אוגדין אֶת לוּלְבֵיהֶן בְּגִמּוּנִיּוֹת שֶׁל זָהָב.** **לו,** בְּמִינוֹ **הָיוּ אוגדין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה:** **ט** וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעְנְעִין, בְּהוֹדוּ לָהּ' תְּחִלָּה וְסוֹף, וּבְאֲנָא ה' הוֹשִׁיע